

Sygn. akt XII C 2041/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XII Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSO Maria Prusinowska

Protokolant p.o. stażysty Justyna Wojciechowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 27 kwietnia 2017 r. w Poznaniu

w sprawie z powództwa (...) **Spółka Akcyjna z siedzibą w W. (KRS (...))**

przeciwko **M. Ś. PESEL (...)**

o zapłatę

1. uchyla nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym przez Sąd Okręgowy w Poznaniu w dniu 19 maja 2016 r. w sprawie XII Nc 306/16,
2. oddała powództwo,
3. kosztami postępowania obciąża powoda i z tego tytułu zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 10 817 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

SSO Maria Prusinowska

Sygn. akt XII C 2041/16

UZASADNIENIE

Powód (...) S.A. z siedzibą w W., reprezentowany przez radcę prawnego E. J., pozwem z dnia 13 kwietnia 2014 r., domagał się orzeczenia nakazem zapłaty, aby pozwana M. Ś. zapłaciła powodowi kwotę 1.590.892,58 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 1.454.000 zł od daty wytoczenia powództwa do dnia zapłaty oraz kosztami postępowania, w tym kosztami zastępstwa procesowego wg norm przepisanych i kwotą 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa z ograniczeniem jej odpowiedzialności do nieruchomości położonej w R., gmina O. dla której Sąd Rejonowy w Obornikach prowadzi księgę wieczystą Nr (...), obciążonej na rzecz powoda hipoteką kaucyjną ustanowioną do wysokości 1.454.000zł. W roszczeniach ewentualnych na wypadek skutecznego wniesienia przez pozwaną zarzutów powód wniósł o utrzymaniu w mocy wydanego nakazu zapłaty w całości, zasądzenia od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych oraz o przeprowadzenia rozprawy także pod nieobecność powoda oraz pełnomocnika powoda. W uzasadnieniu powód podniósł, iż w dniu 02.04.2008r. zawarł jako pożyczkodawca z R. Ś. umowę kredytu na kwotę 969.000 zł waloryzowanego kursem (...). zł.

Na zabezpieczenie kwoty pożyczki została ustanowiona na rzecz powoda hipoteka kaucyjna do kwoty 1.454.000zł na przedmiotowej nieruchomości, która w dacie zawarcia umowy kredytu należała do R. Ś. i M. Ś.. Wobec braku spłaty kredytu przez R. Ś., powód wystawił bankowy tytuł egzekucyjny przeciwko dłużnikowi i pozwanej, któremu postanowieniem sądu z 7.09.2015r. została nadana klauzula wykonalności. W postanowieniu sąd wskazał, że

odpowiedzialność pozwanej ogranicza się do majątku objętego wspólnością majątkową, natomiast w stosunku do dłużnika całkowita wyegzekwowana kwota nie może przekroczyć 1.938.000zł.

Powód dochodził zatem od pozwanej jako dłużnika rzeczowego z nieruchomości na której została ustanowiona hipoteka kaucyjna zapłaty 1.590.892,58 zł .

W dniu 19 maja 2016 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym w sprawie sygn. akt XII Nc 306/16 nakazując, aby pozwana M. Ś. zapłaciła na rzecz powoda (...) S.A. z siedzibą w W. w terminie 14 dni kwotę 1.590.892,58 zł wraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 1.454.000zł od dnia 13 kwietnia 2016r. do dnia zapłaty, z ograniczeniem odpowiedzialności pozwanej nieruchomości, dla której prowadzona jest księga wieczysta (...) i kwoty ustanowionej na niej hipoteki zabezpieczającej wierzytelność powoda z tytułu kredytu hipotecznego MultiKredytBiznes z dnia 2.04.2008r. udzielonego R. Ś., oraz kwotę 1.000zł tytułem zwrotu opłaty od pozwu i kwotę 10.817 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego albo wniosła w tym terminie zarzuty. Odpis nakazu zapłaty pozwana odebrała w dniu 03.06.2016r.

Pozwana w dniu 14.06.2016r. wniosła zarzuty od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym z dnia 19.05.2016r. zaskarżając nakaz zapłaty w całości i wniosła o uchylenie nakazu zapłaty i odrzucenie pozwu ewentualnie o uchylenie nakazu zapłaty i oddalenie powództwa oraz zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu odrzucenia pozwu pozwana podniosła, że umowa kredytu nr (...) zawarta w dniu 02.04.2008r. została zabezpieczona hipoteką kaucyjną do kwoty 1.454.000zł ustanowiona na nieruchomości położonej w R. dla której prowadzi się księgę wieczystą o nr (...), która stanowiła własność pozwanej i jej męża R. Ś. na prawach ustawowej wspólności majątkowej małżeńskiej. Pozwana zaprzeczyła aby przedmiotowa nieruchomość stanowiła wyłącznie jej własność, bowiem aktem notarialnym z dnia 21.11.2011r. rozwiązali oni umowę majątkową małżeńską i częściowego podziału majątku na skutek niewykonania umowy majątkowej małżeńskiej przewidującej rozdzielność majątkową i częściowy podział majątku wspólnego i przywrócili ustrój ustawowej wspólności majątkowej. Pozwana wskazała, że przedmiotowa nieruchomość nadal jest we wspólności majątkowej małżeńskiej. Podniosła również, że powodowy bank dysponował tytułem wykonawczym z którego mógł dochodzić zaspokojenia z przedmiotowej nieruchomości, bowiem uzyskał klauzulę wykonalności na bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) z dnia 29.06.2015r. wystawionemu przez powoda przeciwko pozwanej z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową. W uzasadnieniu oddalenia powództwa pozwana zakwestionowała roszczenie powoda co do zasady i co do wysokości . Pozwana podniosła, że dochodzona przez powoda kwota nie uwzględnia dokonanych spłat kredytu ponad 500.000zł, na potwierdzenie czego załączyła historię operacji na rachunku z dnia 04.06.2014r. Z ostrożności procesowej pozwana zarzuciła:

- 1) nieważność klauzuli przeliczeniowych zawartej w umowie kredytu poprzez dowolność ustalania przez powoda wysokości rat kapitałowo-odsetkowych, co miało istotny wpływ na wysokość zobowiązania kredytowego pozostającego do spłaty, w tym wysokość zobowiązania pozwanej dochodzonej pozwem
- 2) sprzeczność z dobrymi obyczajami dowolności ustalania zobowiązań dłużnika przez wierzyciela
- 3) dowolność w ustalaniu zobowiązania jednej strony umowy przez drugą stronę, która jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i z samą naturą stosunku zobowiązaniowego

Zdaniem pozwanej, powód przyznał sobie wyłączne prawo do ustalania wysokości zobowiązania klienta, który nie ma możliwości ustalania wysokości kursów posługujących się przez bank.

Pozwana podniosła również niewymagalność roszczenia z uwagi na bezskuteczne wypowiedzenie umowy kredytu. Zdaniem pozwanej, powód nie złożył oświadczenia o wypowiedzeniu umowy warunkowego ani bezwarunkowego w skutek czego nie nastąpił skutek pozostawienia w stan natychmiastowej wykonalności całości kredytu.

W dniu 27 lipca 2016 r. pozwana wniosła o zwolnienie od kosztów sądowych opłaty od zarzutów w wysokości 750 zł. Postanowieniem referendarza sądowego z dnia 10.10.2016r. pozwana została zwolniona od kosztów sądowych w zakresie opłaty od zarzutów.

Dowód: wniosek o zwolnienie od kosztów z dnia 27.07.2016r. z załącznikami (k. 95-134 akt)), postanowienie z dnia 10.10.2016r. dot. zwolnienia od kosztów sądowych (k. 136 akt)

Powód w dniu 7 grudnia 2016r. w odpowiedzi na zarzuty pozwanej od nakazu zapłaty z dnia 19.05.2016r. wniósł o utrzymanie w mocy nakazu zapłaty z dnia 19.05.2016r. , o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów z dokumentów wskazanych w treści pisma na okoliczności w nich opisane, o przesłuchanie pozwanej i nieprzesłuchiwanie członków Zarządu powodowego banku, zasądzenia o pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych oraz o przeprowadzenie rozprawy także pod nieobecność powoda.

W uzasadnieniu powód podniósł, że nie ma podstaw do odrzucenia pozwu, bowiem pozwana z mężem R. Ś. rozwiązali aktem notarialnym umowę majątkową małżeńską (rozdzielności majątkowej) przywracając ustrój ustawowej wspólności małżeńskiej i złożyli do sądu wieczystoksięgowego akt notarialny z wnioskiem o wpis prawa własności nieruchomości położonej w R. gm. O. na rzecz pozwanej i jej męża na prawach własności ustawowej. Wniosek ten został jednak przez sąd oddalony z uwagi na to, że rozwiązanie umowy majątkowej i częściowego podziału majątku wspólnego nie stanowi podstawy do przeniesienia prawa własności nieruchomości. Tym samym przedmiotowa nieruchomość stanowi wyłączną własność pozwanej. Z tego względu tytuł wykonawczy w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego przeciwko pozwanej i jej mężowi nie mógł stanowić podstawy do wszczęcia egzekucji z odrębnej własności pozwanej nieruchomości położonej w R. gm. O..

W dalszym uzasadnieniu powód neguje zarzut nieprawidłowej wysokości dochodzonego roszczenia i wskazuje, że dokonane przez dłużnika spłaty kredytu w wysokości 504.851,80 zł zostały uwzględnione przy ustalaniu wysokości zadłużenia. Dalej powód szeroko odnosił się do sposobu ustalania i przeliczania wysokości rat spłaty kredytu, na potwierdzenie czego załączył płytę CD z tabelą kursów i wydruk z Tabeli kursowej mBanku-metodyka oraz analiza porównawcza. Powód podniósł również, że jednostronna czynność prawna (wypowiedzenie umowy) może być dokonana pod warunkiem i tym samym, że dokonał on skutecznego wypowiedzenia umowy kredytu.

W piśmie z dnia 19 stycznia 2016r. pozwana przedstawiła replikę na pismo powoda z dnia 7.12.2016r. , w której zakwestionowała warunki umowy kredytowej jako niekorzystne dla kredytobiorcy.

Na rozprawie w dniu 27 kwietnia 2017 r. pełnomocnik pozwanego cofnął wniosek o odrzucenie pozwu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 02.04.2008r. powód (...) S.A. (dawniej (...) Bank S.A.) Oddział Bankowości Detalicznej w Ł. zawarł z R. Ś. prowadzącym działalność gospodarczą pod firmą (...) (...)R. Ś. umowę kredytu w wysokości 969.000 zł waloryzowanego kursem (...) na okres 240 miesięcy.

Zgodnie z § 9 ust. 3 umowy kredytu, kredytobiorca zobowiązał się do spłaty rat kredytowych oraz kapitałowo-odsetkowych w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A., obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50.

W § 12 strony umowy ustaliły, że prawnym zabezpieczeniem zwrotu przedmiotu pożyczki i innych związanych z nim należności będzie m.in. weksel własny in blanco wystawiony przez kredytobiorcę poręczony przez M. Ś. oraz hipoteka kaucyjna do wysokości kwoty 1.454.000 zł ustanowiona na nieruchomości stanowiącej działki nr (...), położonej w R. gmina O. stanowiąca własność R. Ś. i M. Ś.. W § 5 umowy zastrzeżono, że kredyt zostanie uruchomiony m.in. po złożeniu przez M. Ś. pisemnego oświadczenia o poddaniu się egzekucji do kwoty 1.938.000zł

W § 15 ust. 1 umowy strony ustaliły, że w przypadku niespłacania w umówionym terminie kredytu wraz z należnymi odsetkami, prowizjami, opłatami lub innym należnościami Bank wezwie kredytobiorcę do niezwłocznego spłacenia wymagalnych należności. Natomiast w ust. 4 § 15 umowy ustalono, że z chwilą wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego od dnia wytoczenia powództwa o zapłatę wierzytelności z tytułu umowy kredytu, bank dokona przeliczenia wierzytelności na złote po średnim kursie (...) z tabeli kursowej (...) Banku S.A. z dnia wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego lub wytoczenia powództwa.

W § 16 umowy strony ustaliły, że bank może wypowiedzieć przedmiotową umowę kredytu oraz podjąć działania zmierzające do odzyskania wymagalnych należności w przypadku:

- 1) złożenia fałszywych dokumentów, oświadczeń lub podania nieprawdziwych danych stanowiących podstawę udzielenia kredytu
- 2) pozyskaniu przez bank wiarygodnej informacji o zaprzestaniu prowadzenia działalności gospodarczej
- 3) zagrożenia terminowej spłaty kredytu lub należności ubocznych
- 4) znacznego obniżenia realnej wartości złożonego zabezpieczenia
- 5) naruszenia przez kredytobiorcę obowiązków wynikających z umowy
- 6) znacznego pogorszenia się sytuacji ekonomiczno-finansowej kredytobiorcy
- 7) ustanowienia na nieruchomości będącej przedmiotem zabezpieczenia kredytu jakiegokolwiek ograniczonego prawa rzeczowego lub innego obciążenia na rzecz osób trzecich
- 8) zbycia przez kredytobiorcę nieruchomości obciążonej hipoteką, stanowiącą prawną zabezpieczenie spłaty udzielonego kredytu
- 9) wycofania przez kredytobiorcę wniosku o wpis hipoteki na nieruchomości będącej przedmiotem zabezpieczenia
- 10) nie spełnienia przez kredytobiorcę innych warunków udzielenia kredytu.

Okres wypowiedzenia umowy wynosił 30 dni a w przypadku zagrożenia upadłości kredytobiorcy 7 dni i liczony był od dnia doręczenia wypowiedzenia kredytobiorcy, przy czym za datę doręczenia wypowiedzenia uważa się również datę awizowania przesyłki poleconej, wysłany pod ostatni znany pozwanemu adres kredytobiorcy. (§16 ust.2)

Zgodnie z § 16 ust. 3 następnego dnia po upływie okresu wypowiedzenia wszelkie zobowiązania kredytobiorcy wynikające z umowy kredytu stawały się wymagalne w całości.

Kredytobiorca zobowiązany był do niezwłocznej spłaty wszystkich wymagalnych należności pod rygorem zapłaty za każdy dzień opóźnienia odsetek w wysokości określonej w Tabeli Oprocentowania MuiltBanku dla należności przeterminowanych (§ 16 ust. 4)

Dowód: okoliczność bezsporna a nadto kserokopia umowy kredytu z dnia 02.04.2008r.(k.22-27 akt),wydruk z Podsystemu Dostępu do Centralnej Bazy Danych Ksiąg Wieczystych księga wieczysta Nr (...), (k.29-37akt)

W dnia 21.05.2010r. zawarty został Aneks do umowy kredytu z dnia 02.04.2008r. zmieniający treść § 10 ust.1 umowy.

Dowód: kserokopia Aneksu do umowy kredytu poświadczona za zgodność z oryginałem(k. 28 akt)

R. Ś. nie spłacał kredytu w terminie. Powód pismem z dnia 26.10.2013r. zatytułowanym: „Ostateczne wezwanie do zapłaty” wezwał kredytobiorcę i pozwaną do spłaty zaległych należności w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania

pod rygorem uznania tego pisma za wypowiedzenie umowy, o czym kredytobiorca i pozwana zostali skutecznie zawiadomieni w dniu 05.11.2013r. W wezwaniu, powód wskazał, że na dzień sporządzenia wezwania należności wymagalne wynoszą 7231,27 CHF.

Dowód: kserokopie Ostatecznego wezwania do zapłaty z dnia 26.10.2013r. poświadczonych za zgodność z oryginałem, (k. 38 i 41 akt), kserokopie potwierdzenia odbioru wezwania do zapłaty (k.39-40 i 42-42 akt)

Pomimo upływu terminu wskazanego w ostatecznym wezwaniu do zapłaty, R. Ś. ani pozwana nie dokonali spłaty zadłużenia. W dniu 13.05.2014r. bank wystosował do dłużnika i pozwanej przedsądowe wezwanie do zapłaty wymagalnych należności w wysokości 369.501,82 CHF, na którą składały się należność główna-kapitał i odsetki umowne. Bank wyznaczył dłużnikowi i pozwanej termin 7 dni na uregulowanie należności z informacją, że brak spłaty w tym terminie będzie skutkowało przekazaniem sprawy do sądu, a następnie na drogę postępowania egzekucyjnego, o czym pozwana i dłużnik zostali skutecznie zawiadomieni w dniu 30.05.2014r.

Dowód: kserokopie Przedsądowego wezwania do zapłaty z 13.05.2014r. poświadczonych za zgodność z oryginałem, (k. 44 i 47 akt), kserokopie potwierdzenia odbioru przedsądowego wezwania do zapłaty, (k. 45-46 i 48-49 akt)

W dniu 29 czerwca 2015r. bank wystawił przeciwko dłużnikowi R. Ś. prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą (...) R. Ś. Bankowy Tytuł Egzekucyjny nr (...), w którym wskazał, że na podstawie umowy nr (...) z 2 kwietnia 2008r. jest jego dłużnikiem, a wysokość jego zobowiązania wymaganego na dzień wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego wynosiła 1.590.892,58 zł i obejmowała:

- 1) 1.489.709,26 zł tytułem należności głównej
- 2) 38.890,33 zł tytułem odsetek umownych naliczonych od kapitału za okres od 27 kwietnia 2011 r. do 29 czerwca 2015r., wg stopy procentowej w wysokości 2,31% w skali roku
- 3) 62.292,99 zł tytułem odsetek umownych karnych naliczonych za okres od 26 maja 2011r. do 29 czerwca 2015r., od zadłużenia przeterminowanego wg stopy procentowej w wysokości 7,11 % w skali roku.

Ponadto zaznaczono, że od powyższego zobowiązania w kwocie 1.590.892,58 zł bankowi przysługują dalsze odsetki ustawowe, w wysokości 8% w stosunku rocznym, naliczane od następnego dnia po dniu wystawienia niniejszego Bankowego Tytułu Egzekucyjnego do dnia całkowitej spłaty zadłużenia.

Postanowieniem z dnia 7 września 2015r. Sąd Rejonowy w Obornikach nadał klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nr (...) przeciwko dłużnikowi R. Ś., zastrzegając, że całkowita kwota wyegzekwowana na podstawie tego tytułu nie może przekroczyć kwoty 1.938.000 zł. Klauzula wykonalności została nadana również wobec pozwanej M. Ś. z ograniczeniem jej odpowiedzialności do majątku objętego wspólnością majątkową.

Dowód: kserokopia Bankowego Tytułu Egzekucyjnego nr (...) z 29 czerwca 2015r.,(k.50 akt), kserokopia odpisu postanowienia odpisu postanowienia Sądu Rejonowego w Obornikach z 7 września 2015r. sygn. Akt.(...) (k.52-53 akt)

W dniu 29 czerwca 2015 r. w wyciągu z ksiąg bankowych (...) S.A. (...) stwierdził, że w /w księdze bankowej w dziale wierzytelności pod nr (...) ujawnione są wierzytelności banku przysługujące od dłużnika R. Ś. prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą (...) (...) R. Ś. oraz pozwanej M. Ś. będącej dłużnikiem rzeczowym, w związku z wierzytelnością wynikającą z umowy nr (...) o (...) waloryzowany kursem (...) z dnia 02-04-2008r. z późniejszą zmianą w wysokości 1.590.892,58zł. Bank wskazał również, że zabezpieczenie w/w wierzytelności stanowi hipoteka umowna kaucyjna do kwoty 1.415.000zł ustanowiona na nieruchomości położonej w R. gm. O., stanowiąca własność M. Ś.. Wyciąg został wydany w celu prowadzenia postępowania sądowego.

Dowód: W. z (...) S.A. (...) z dnia 29.06.2015r. (k. 54 akt)

Z przedmiotową sprawą łączy się sprawa o sygn. akt(...), gdzie w dniu 21.03.2017r. zapadł wyrok przed Sądem Okręgowy w Poznaniu w sprawie z powództwa R. Ś. przeciwko powodowi (...) S.A, w którym to Sąd pozbawił w całości wykonalności tytuł wykonawczy w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego z 29.06.2015 r. nr (...).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o w/w dokumenty znajdujące się w aktach sprawy, a także zeznania świadka R. Ś..

Wiarygodne były zgromadzone w sprawie dokumenty. Ich wiarygodność, a tym samym moc dowodowa nie została przez żadną ze stron skutecznie zakwestionowana. Dokumenty prywatne stosownie do treści art. 245 kpc stanowiły dowód tego, że osoby, które je podpisały złożyły oświadczenia zawarte w tych dokumentach, natomiast dokumenty urzędowe stanowiły dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 § 1 kpc). Za wiarygodne sąd uznał kserokopie dokumentów załączone do akt sprawy, bowiem żadna ze stron nie kwestionowała ich zgodności z oryginałami. Zeznania świadka okazały się wiarygodne w zakresie, w jakim były spójne z treścią dokumentów złożonych do akt sprawy.

Sąd zważył co następuje:

Żądanie powoda nie zasługiwało na uwzględnienie.

Na wstępie wskazać należy na treść przepisu art. 65 ust.1 ustawy z dnia 06.07.1982r. o księgach wieczystych i hipotece, zgodnie z którego treścią, w celu zabezpieczenia oznaczonej wierzytelności wynikającej z określonego stosunku prawnego można nieruchomości obciążyć prawem, na mocy którego wierzyciel może dochodzić zaspokojenia z nieruchomości bez względu na to, czyją stała się własnością i z pierwszeństwem przed wierzycielami osobistymi właściciela nieruchomości (hipoteka). Zgodnie treścią przepisu art.68 ust.1 tej ustawy, hipoteka zabezpiecza wierzytelność pieniężną, w tym również wierzytelność przysłą. Hipoteka zabezpiecza mieszczące się w sumie hipoteki roszczenia o odsetki oraz o przyznane koszty postępowania, jak również inne roszczenia o świadczenia uboczne, jeżeli zostały wymienione w dokumencie stanowiącym podstawę wpisu hipoteki do księgi wieczystej.(art.69 ustawy)

Przez ustanowienie hipoteki powstaje odpowiedzialność rzeczowa, która polega na tym, że wierzyciel może dochodzić zaspokojenia swojej wierzytelności z przedmiotu zabezpieczenia w wysokości jego wartości, do tej wysokości, bowiem ogranicza się odpowiedzialność dłużnika hipotecznego. W związku z nowelizacją ustawy o księgach wieczystych i hipotece, hipoteka kaucyjna została zniesiona w dniu 20.02.2011r., a w obecnie obowiązującym stanie prawnym istnieje jednolity model hipoteki. Hipoteka kaucyjna stosowana była w celu zabezpieczenia wierzytelności o nieustalonej wysokości i ustanawiana do oznaczonej sumy (art.68 ustawy w brzmieniu sprzed nowelizacji z dnia 20.02.2011r.)

W przedmiotowej sprawie w wyniku zawartej umowy kredytu nr (...) powoda z dłużnikiem i ustanowienia prawnego zabezpieczenia na nieruchomości pozwana stała się dłużnikiem rzeczowym.

W niniejszej sprawie powód domagał się wydania nakazu zapłaty wobec pozwanej na kwotę 1.590.892,58 zł., z ograniczeniem jej odpowiedzialności do nieruchomości położonej w R. gm. O. . Powód oparł swoje roszczenie o przepis art.485 § 3 kpc zgodnie z którego treścią, sąd może wydać nakaz zapłaty, jeżeli bank dochodzi roszczenia na podstawie wyciągu z ksiąg bankowych podpisanego przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banku i opatrzonego pieczęcią banku oraz dowodu doręczenia dłużnikowi pisemnego wezwania do zapłaty, co nastąpiło w tej sprawie

Zasadniczo stan faktyczny w niniejszej sprawie pozostawał bezsporny, a istota sporu sprowadzała się przede wszystkim do zarzutów pozwanej podniesionej w zarzutach od nakazu zapłaty.

Powód twierdził, że na skutek niewywiązania się z umowy kredytu przez dłużnika, męża pozwanej, w ostatecznym wezwaniu do zapłaty z dnia 26 października 2013r. dokonał wypowiedzenia tej umowy, a następnie uzyskał tytuł wykonawczy w postaci Bankowego Tytułu Egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności. W celu

zaspokojenia roszczeń, powód domagał się wobec pozwanej jako dłużnika hipotecznego, wszczęcia egzekucji z obciążonej hipoteką nieruchomości stanowiącej jej własność. Dalej powód twierdził, że aby powód mógł wszcząć egzekucję i zaspokoić się z przedmiotowej nieruchomości musiał uzyskać tytuł wykonawczy wobec pozwanej.

Strony były w sporze co do tego, komu przysługiwało prawo własności nieruchomości na której ustanowiona była hipoteka kaucyjna. Powód twierdził, że stanowiła wyłączną własność pozwanej na skutek zawarcia przez pozwaną z mężem umowy majątkowej małżeńskiej (rozdzielności majątkowej), a późniejsze przywrócenie w małżeństwie ustawowej wspólności majątkowej było nieskuteczne ze względu na oddalenie wniosku o wpis przez sąd. Pozwana podnosiła natomiast, że przedmiotowa nieruchomość znajdowała się we wspólności majątkowej małżeńskiej. Kwestionowała m.in. wymagalność roszczenia z uwagi na bezskuteczne wypowiedzenie umowy kredytu.

Strony przedstawiały odmienne stanowiska również co do tego, czy umowa kredytu została skutecznie wypowiedziana. Sąd skupił się więc na ustaleniu, uznając je jako najbardziej kluczowe w sprawie, czy doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy kredytu, której wypowiedzenie było podstawą do podejmowania przez powoda kolejnych czynności, skutkujących wystąpieniem kolejnych zdarzeń.

Co prawda strony były zgodne co do faktu doręczenia pozwanej wezwania do zapłaty z 26 października 2013r. oraz faktu, że w piśmie tym powód wskazał, że w przypadku braku spłaty zadłużenia w wyznaczonym terminie, pismo to należało traktować jako wypowiedzenie umowy przez bank.

Zauważyć należy, że z § 15 ust.1 umowy kredytu wynika, iż w sytuacji nie spłacania w umówionym terminie kredytu wraz z należnymi odsetkami, prowizjami, opłatami lub innymi należnościami powód wezwać miał kredytobiorcę do niezwłocznego spłacenia wymagalnych należności. Natomiast niespłacenia wymagalnych należności we wskazanym terminie uprawniało bank m.in. do wypowiedzenia umowy w całości lub części, na zasadach określonych w § 16 umowy.

Z powyższego wynika, że w razie zalegania w uiszczeniu poszczególnych rat kredytu strony przewidziały procedurę upominawczą. Powód powinien najpierw wezwać kredytobiorcę do niezwłocznego spłacenia zaległych należności, a w przypadku nieuiszczenia należności wymagalnych we wskazanym terminie mógł umowę wypowiedzieć na zasadach wskazanych w § 16, który określał okres wypowiedzenia oraz sposób jego liczenia.

Nie ma wątpliwości, że pozwana otrzymała pismo z 26 października 2013r. i mogła się zapoznać z jego treścią. Zgodnie z treścią przepisu art. 60 KC z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny, w tym również przez ujawnienie tej woli w postaci elektronicznej. Przepis ten daje więc swobodę w doborze zachowania z wymogiem jego zrozumiałości, aby możliwe było ustalenie przez odbiorcę jego znaczenia.

Jednakże zawarcie w jednym piśmie wezwania do uregulowania należności i jednoczesnego uznania, że stanowi zarazem wypowiedzenie na wypadek niedopełnienia powyższego obowiązku, powoduje nieistnienie postępowania upominawczego, a wypowiedzenie umowy niejednoznacznym. Z istoty upomnienia wynika, że stanowi rodzaj przypomnienia ale nie ukarania. Bank w pierwszej kolejności powinien wezwać kredytobiorcę do zapłaty, a w razie bezskutecznego upływu wyznaczonego mu terminu złożyć oświadczenie o wypowiedzeniu umowy. Oświadczenie złożone przez powoda w piśmie wzywającym przede wszystkim do zapłaty zaległych należności, nie było jasne co do jego sensu. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 14 maja 2014r. I ACa 16/15)

Za prawidłowe wypowiedzenie umowy nie może być uznane pismo, w którym bank stwierdza, że „ w przypadku braku spłaty zadłużenia w określonym terminie pismo niniejsze należy traktować jako wypowiedzenie umowy przez bank”. Takie oświadczenie Banku nie spełnia wymogu transparentności. Oświadczenie o wypowiedzeniu powinno być jasne i jednoznaczne, a w tym wypadku cechy te można odnieść jedynie do przekazu zawierającego wezwanie kredytobiorcy do zapłaty oraz termin w jakim zobowiązany jest spełnić swoje świadczenie. (por. wyrok Sadu Okręgowego w Warszawie z 28 marca 2017r. sygn. akt III C 495/16)

Nadto, w § 16 ust. 1 umowy kredytu, zawarto uprawnienie powoda do wypowiedzenia umowy łączącej strony bez wcześniejszego wezwania jej do zapłaty, w tym m.in. w razie zagrożenia terminowej spłaty kredytu lub należności ubocznych, jednak na okoliczność, że na tej podstawie doszło do wypowiedzenia umowy powód się nie powołał.

Dodatkowo, w § 16 ust.2 umowy kredytu wskazano, że okres wypowiedzenia umowy wynosi 30 dni a w przypadku upadłości kredytobiorcy 7 dni, który liczony jest od dnia doręczenia wypowiedzenia kredytobiorcy. W piśmie z dnia 26.10.2013r. powód wskazał, że pozwana ma 7 dni na spłatę zaległych należności, których nieuregulowanie w/w terminie spowoduje, iż pismo to należy traktować jak wypowiedzenie umowy. Powód oznaczył również okres wypowiedzenia na 30 dni liczony od dnia następnego po upływie w/w 7 dniowego terminu.

Nie można więc uznać, że doszło do wypowiedzenia umowy przez powoda, bowiem zawarty w piśmie z 26.10.2013r. zapis dotyczący wskazania obliczania terminu okresu wypowiedzenia różni się od sposobu jego obliczania ustalonego przez strony umowy w § 16 ust.2 umowy kredytu.

Ponadto, przedmiotowe oświadczenie zawierało warunek. Zgodnie z treścią przepisu art. 89 k.c. przez warunek rozumie się zamieszczone w treści czynności prawnej zastrzeżenie, które uzależnia powstanie lub ustanie jej skutków od zdarzenia przyszłego i niepewnego.

Sąd nie podzielił stanowiska powoda, jakoby warunek zastrzeżony w jednostronnej czynności prawnej nie był sprzeczny z naturą i właściwością jednostronnej czynności prawnej.

Co do zasady warunek może być dodany do każdej czynności prawnej na zasadzie autonomii woli stron umowy, poza wyjątkami wynikającymi z ustawy bądź właściwości czynności prawnej. Za niedopuszczalne uznaje się między innymi, że względu na właściwość czynności prawnej warunki w czynnościach prawnych jednostronnych, które kształtują sytuację prawną innego podmiotu, a taką sytuacją niewątpliwie jest wypowiedzenie umowy.

Pozwana słusznie wskazała, iż jednostronne oświadczenia woli, które z chwilą ich złożenia innej osobie wywierają wpływ na jej stosunki majątkowe z reguły nie powinny być dokonywane z zastrzeżeniem warunku. Ochrona prawna interesów tej osoby wymaga, aby zakres skuteczności takich oświadczeń był oznaczony od razu, co do dotyczy zwłaszcza wypowiedzenia, które swoją istotą kończy stosunek zobowiązaniowy. Druga strona powinna mieć od razu pewność co do swojej sytuacji prawnej.

Istotnie należy odnieść się również do twierdzeń strony pozwanej, która wykazywała, że powód nieprawidłowo określił wysokość należności objętej bankowym tytułem egzekucyjnym, bowiem nie zostały uwzględnione zapłaty na kwotę ponad 5000.000zł.

Bank może uzyskać tytuł wykonawczy bez konieczności dowodzenia wysokości przysługującej mu wierzytelności. Można zakwestionować wierzytelności stwierdzone bankowym tytułem egzekucyjnym opatrzonym klauzulą wykonalności poprzez wniesienie powództwa opozycyjnego.

W tym miejscu warto wskazać, że m.in. ten zarzut był przedmiotem wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu sygn. (...) w sprawie z powództwa dłużnika R. Ś. przeciwko powodowemu bankowi.

W wyroku tym, Sąd pozbawił w całości wykonalności tytuł wykonawczy w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego z 29 czerwca 2015 r. nr (...) opatrzony klauzulą wykonalności.

Dłużnik domagał się pozbawienia w całości wykonalności tytułu wykonawczego nr (...), zarzucając, że roszczenie objęte tym tytułem jest niewymagalne z uwagi na bezskuteczne wypowiedzenie umowy kredytowej. Zakwestionował również wysokość roszczenia objętego tym tytułem z uwagi na nieuwzględnienie w nim dokonanych przez niego spłat kredytu.

Powód oparł swoje roszczenie o przepis art. 840 §1 k.p.c., który wskazywał, że dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo z ograniczenia, jeżeli:

- 1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście
- 2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie
- 3) małżonek przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

Powód twierdził, że umowa kredytu nie została mu przez bank skutecznie wypowiedziana i kwestionował wymagalność zobowiązania ujętego w bankowym tytule egzekucyjnym. Oparł on więc roszczenie o art. 840 § 1 ust. 1 k.p.c.

W uzasadnieniu Sąd wskazał, że nie doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy kredytu przez bank, ponieważ zostało złożone pod warunkiem, czego nie można było uczynić. Sąd stwierdził, że w okolicznościach sprawy nie istniało zdarzenie, na którym oparto wydanie klauzuli wykonalności, bank nie miał podstaw do wystawienia 29.06.2013r. bankowego tytułu egzekucyjnego wobec niedokonania wcześniej wypowiedzenia umowy kredytowej. Skoro kredyt nie został wypowiedziany to umowa stron nie uległa rozwiązaniu. Wobec odpadnięcia podstawy tytułu egzekucyjnego, Sąd pozbawił go wykonalności w całości.

Sąd w przedmiotowej sprawie podzielił stanowisko pozwanej, iż umowa kredytu nie została skutecznie wypowiedziana przez bank, bowiem wypowiedzenie umowy jako jednostronna czynność prawna powinno być sformułowane jednoznacznie i nie budzić żadnej wątpliwości, a takich cech nie posiadało pismo, które powód uznawał za wezwanie do zapłaty a zarazem wypowiedzenie umowy.

Wobec powyższego uznać należy, że powód nie dokonał skutecznego wypowiedzenia umowy kredytu, gdyż oświadczenie o wypowiedzeniu nie mogło być złożone pod warunkiem, a skoro tak się stało to nie było skuteczne. Stwierdzić również należy, że nie istniało zdarzenie, które stanowiło podstawę do wydania klauzuli wykonalności, powód nie miał bowiem podstaw do wystawienia w dniu 29 czerwca 2015 r. bankowego tytułu egzekucyjnego, wobec uprzedniego niedokonania wypowiedzenia umowy kredytu. Skoro kredyt nie został wypowiedziany to umowa stron nie uległa rozwiązaniu i nie zaktualizował się obowiązek pozwanej jako dłużnika rzeczowego.

Wobec odpadnięcia podstawy tytułu egzekucyjnego i pozbawienia go wykonalności przez Sąd w sprawie o sygn. (...), oraz ustaleniu, że umowa kredytu nie została skutecznie wypowiedziana, a w konsekwencji nie uległa rozwiązaniu i na podstawie art. 496 kpc Sąd uchylił nakaz zapłaty i orzekł o żądaniu pozwu poprzez oddalenie powództwa o czym Sąd orzekł w punkcie 1. i 2. wyroku.

W punkcie 3. wyroku Sąd orzekł o kosztach postępowania obciążając nimi- zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu- powoda jako stronę przegrywającą niniejszą sprawę w całości, zasądzając od powoda na rzecz pozwanej kwotę 10.817 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Podstawą ustalenia wysokości kosztów zastępstwa procesowego jest przepis § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

SSO Maria Prusinowska